

Μ.Γ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΗΡΟΔΟΤΟΥ 17, ΚΟΛΩΝΑΚΙ
Τ.Κ. 10674
Τηλ: 210-7228055
e-mail: m.panagopoulou@mplawoffice.gr

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

I. Ιστορικό.

1. Με αφορμή την με αριθμό 892/2018 απόφαση του Ειρηνοδικείου Αθηνών που έκανε δεκτή αγωγή υπαλλήλων του ΟΑΕΔ για καταβολή δώρων Πάσχα, Χριστουγέννων και επιδόματος αδείας που είχαν καταργηθεί με τις διατάξεις του ν.4093/2012, και άλλων αντίστοιχων δικαστικών αποφάσεων από ειρηνοδικεία και μονομελή πρωτοδικεία ανά την επικράτεια, είχε συνταγεί η σχετική από 11.10.2018 γνωμοδότηση, **σύμφωνα με την οποία θα ήταν σκόπιμο να αναμείνει κανείς, προτού προβεί σε άσκηση αγωγής, τόσο την οριστική έκβαση των εκκρεμών αυτών υποθέσεων, όσο κυρίως του ΣτΕ, όπου εκκρεμούσε η εκδίκαση πιλοτικών δικών με αφορμή αγωγές δικαστικών υπαλλήλων για την κατάργηση των επιδομάτων εορτών και αδείας.** Εν αναμονή δε των αποφάσεων αυτών έγινε σύσταση, για να μην απωλεσθούν δικονομικά δικαιώματα των ενδιαφερομένων, να υποβληθεί μία αίτηση προς το τμήμα μισθοδοσίας του εκάστοτε Οργανισμού/δημοσίου φορέα για να διακοπεί η παραγραφή των σχετικών αξιώσεων.

2. Στις 17.12.2018 δημοσιεύθηκαν οι με αριθμό 2626-2635/2018 αποφάσεις του Στ' Τμήματος, με τις οποίες κρίθηκε αντισυνταγματική η κατάργηση, με το ν.4093/2012 των επιδομάτων εορτών και αδείας, με αποτέλεσμα να παραπεμφθεί βάσει του άρθρου 100 Συντ. η οριστική επίλυση του ζητήματος της συνταγματικότητας στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου. Η σχετική δίκη προσδιορίστηκε τάχιστα για την 1.2.2019, με εισηγήτρια την Σύμβουλο κ.Φιλοπούλου.

II. Ερωτήματα.

Ενόψει των ανωτέρω εξελίξεων μου ετέθησαν τα εξής ερωτήματα:

1. Με αφορμή τα δικαστικώς κριθέντα, μπορούν να γίνουν αγωγές και από άλλες κατηγορίες υπαλλήλων του Δημοσίου, των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ, δεδομένου ότι οι με αριθμό 2626-2635/2018 αποφάσεις του ΣτΕ αφορούν ενάγοντες δικαστικούς υπαλλήλους;
2. Ποιές ενέργειες μπορούν να γίνουν και εντός ποιάς προθεσμίας;
3. Μέχρι ποια χρονικά διαστήματα μπορούν να διεκδικηθούν τα καταργηθέντα επιδόματα εορτών και αδείας, ενόψει του χρόνου παραγραφής που θέτει το άρθρο 140 ν.4072/2014 (=ΚΔΛ);

III. Απαντήσεις.

1. Ως προς την ουσία των δικαστικώς κριθέντων από τις αποφάσεις του Στ' Τμήματος και το γενικότερο εύρος εφαρμογής τους σε όλους τους υπηρετούντες στο Δημόσιο, σε ΟΤΑ και σε ΝΠΔΔ.

α. Είναι σαφές από το σκεπτικό των αποφάσεων, ότι η αντισυνταγματικότητα της καταργήσεως των επιδομάτων εορτών και αδείας στηρίζεται στο σωρευτικό αποτέλεσμα που έχουν υποστεί από μνημονιακούς νόμους **όχι μόνον οι διάδικοι δικαστικοί υπάλληλοι, αλλά όλοι οι υπηρετούντες στο δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.** Η κρίσιμη σκέψη του ΣτΕ εστιάζει στο ότι τα δημοσιονομικά μέτρα που έχουν ληφθεί για την συγκεκριμένη κατηγορία πολιτών (απασχολούμενων στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα) σωρευτικά αξιολογούμενα, δεν επέτρεπαν για πολλοστή φορά όχι απλώς την περικοπή των επιδομάτων αδείας και εορτών, αλλά την ολοσχερή κατάργησή τους που επήλθε με τον ν.4093/2012. Τούτο κρίθηκε ότι δεν είναι συνταγματικώς ανεκτό, με δεδομένη άλλωστε την έλλειψη πλήρους και επαρκούς αιτιολογίας (τόσο των προσπαρασκευαστικών εργασιών του ν.4093/2012, όσο και του εγκριθέντος με το ν. 4046/2012 Μνημονίου Συνεννόησης) αναφορικά με την θέσπιση της επίμαχης καταργήσεως από τον κοινό νομοθέτη, ενόψει: α) των ήδη ληφθέντων δημοσιονομικών μέτρων, β) της αξιολογήσεως των επιπτώσεών τους στην οικονομία και γ) της αξιολογήσεως των επιπτώσεων που θα είχε η ολοσχερής κατάργηση των επιδομάτων εορτών και αδείας στην αξιοπρεπή διαβίβαση των υπαλλήλων και λειτουργών του Δημοσίου, των οποίων οι αποδοχές είχαν ήδη μειωθεί (με επισήμανση του ΣτΕ

σε σχέση με την δεδομένη, και χρονίζουσα αδυναμία προώθησης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και είσπραξης των ληξιπρόθεσμων φορολογικών οφειλών).

β. Συνακόλουθα, είναι σαφές από το σκεπτικό των αποφάσεων, ότι η **αντισυνταγματικότητα της καταργήσεως των επιδομάτων εορτών και αδείας δεν αφορά μόνον τους ενάγοντες-προσφεύγοντες δικαστικούς υπαλλήλους που ήταν διάδικοι των αντίστοιχων υποθέσεων επί των οποίων εκδόθηκαν οι κρίσιμες αποφάσεις του Στ' Τμήματος, αλλά αφορά το σύνολο των υπηρετούντων στο Δημόσιο, τους ΟΤΑ, τα ΝΠΔΔ και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.**

γ. Ενόψει πλέον του διατακτικού και του σκεπτικού των αποφάσεων του Στ' Τμήματος του ΣτΕ που προπαρατέθηκε, και με δεδομένο ότι αναμενόταν το προηγούμενο διάστημα το αποτέλεσμα των συγκεκριμένων δικών που εκκρεμούσαν ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου, μπορούν πλέον όσοι υπηρετούν στο Δημόσιο, τους ΟΤΑ και τα ΝΠΔΔ να προβούν σε άσκηση αντίστοιχων αγωγών για δικαστική διεκδίκηση των επιδομάτων εορτών και αδείας. Η απόφαση της Ολομελείας αναμένεται άλλωστε να επικυρώσει την απόφαση του Τμήματος, εκτίμηση που στηρίζεται στο ότι, πλην της μειοψηφίας ενός και μόνον Συμβούλου, τα λοιπά έξι μέλη της Επταμελούς Συνθέσεως του Στ' Τμήματος έκριναν αντισυνταγματική την επίμαχη διάταξη του ν.4093/2012. Συνεκτιμώντας και το σκεπτικό των οικείων αποφάσεων του Τμήματος, αναμένεται η επικύρωση τούτων από την Ολομέλεια του Δικαστηρίου.

2. Ως προς το απώτατο χρονικό σημείο ασκήσεως των οικείων αγωγών.

α. Σύμφωνα με την προηγούμενη από Οκτωβρίου γνωμοδότηση, είχε γίνει σύσταση να αναμείνουν οι ενδιαφερόμενοι υπάλληλοι την έκδοση των αποφάσεων του ΣτΕ, προκειμένου να μην επωμισθούν το κόστος και την ταλαιπωρία δικαστικών διεκδικήσεων που ενδεχομένως να είχαν αρνητικό αποτέλεσμα, σε περίπτωση που δεν δικαιώνονταν από το Ανώτατο Δικαστήριο οι ενάγοντες δικαστικοί υπάλληλοι, δεδομένου ότι οι αποφάσεις του ΣτΕ θα δέσμευαν όλα τα κατώτερα δικαστήρια. Προς τούτο, είχε γίνει σύσταση, για να μην απωλέσουν τα δικαστικά τους δικαιώματα, να υποβάλουν, βάσει του ΚΔΛ αίτηση για διακοπή της παραγραφής των οικείων αξιώσεών τους. **Η άσκηση της αιτήσεως αυτής, διέκοψε την παραγραφή για έξι μήνες από την κατάθεσή της. Ως εκ τούτου (και εφόσον η οικεία υπηρεσία μισθοδοσίας**

δεν απάντησε νωρίτερα-οπότε από την ρητή απάντηση αυτής, επανεκκινεί κατά τον ΚΔΛ η διετής παραγραφή για δικαστική διεκδίκηση των επιδομάτων εορτών και αδείας) η διετής παραγραφή για έγερση των σχετικών αγωγών, επανεκκινεί από την παρέλευση του εξαμήνου που υπολογίζεται από τον χρόνο υποβολής των αιτήσεων για διακοπή της παραγραφής.

β. Εν τούτοις, με την δημοσίευση των αποφάσεων του Στ' Τμήματος του ΣΤΕ και τον προσδιορισμό της οικείας υποθέσεως στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου για την 1.2.2019, έχουν ανακύψει τα εξής δεδομένα, που επηρεάζουν τις προθεσμίες ενεργειών των ενδιαφερομένων προς πλήρη δικαστική τους κατοχύρωση:

Η κήρυξη των διατάξεων οποιουδήποτε νόμου ως αντισυνταγματικών είναι καταρχήν αναδρομική, δηλαδή ανατρέχει στον χρόνο που άρχισαν να ισχύουν οι επίμαχες διατάξεις. Τούτο σημαίνει ότι η κήρυξη ως αντισυνταγματικής της περ.1 της υποπ.Γ1 ν.4093/2012 με την οποία καταργήθηκαν τα επιδόματα εορτών και αδείας ανατρέχει στην 1.1.2013, οπότε άρχισε να ισχύει τούτη.

Πλην όμως, πρέπει να παρατηρηθεί ότι σε αντίθεση με τον Άρειο Πάγο, το ΣΤΕ ήδη από το 2014 και ακολούθως το 2015, με αφορμή τον έλεγχο συνταγματικότητας διατάξεων νόμων που θέσπιζαν δημοσιονομικά μέτρα αφορώντα μεγάλες κατηγορίες πληττόμενων υπαλλήλων, έκανε χρήση μίας εξαιρετικής δικονομικής δυνατότητας που του έχει παρασχεθεί από έναν νόμο του 2014 και έκρινε ότι η απαγγελλόμενη αντισυνταγματικότητα των ελεγχόμενων διατάξεων νόμου (με τις οποίες είχαν περικοπεί αποδοχές μελών ΔΕΠ σε ΑΕΙ/συντάξεις υπαλλήλων του Δημοσίου), **δεν θα έχει αναδρομική ισχύ, αλλά θα επέλθει από τον χρόνο δημοσιεύσεως της οικείας αποφάσεως της Ολομελείας του¹.** Το Δικαστήριο συνακόλουθα, έκρινε μεν

¹ Πράγματι, με δύο αποφάσεις της Ολομελείας του, (ΟΛΣΤΕ 4741/2014 για την περικοπή των μισθών μελών ΔΕΠ των ΑΕΙ, ΟΛΣΤΕ 2285/2015 για την περικοπή συντάξεων) και άλλες που ακολούθησαν, το ΣΤΕ **κατά πλειοψηφία** έκρινε τα εξής:

«μετά στάθμιση του δημοσίου συμφέροντος, αναφερομένου στην οξυμένη δημοσιονομική κρίση και στην κοινώς γνωστή ταμειακή δυσχέρεια του ελληνικού Κράτους, ορίζει ότι οι συνέπειες της αντισυνταγματικότητας των επιμάχων διατάξεων θα επέλθουν μετά την δημοσίευση της παρούσης αποφάσεως. Οίκοθεν νοείται ότι για τους ενάγοντες και όσους άλλους έχουν ασκήσει ένδικο μέσα ή βοηθήματα μέχρι το χρόνο δημοσιεύσεως της αποφάσεως, η διαγνωσθείσα αντισυνταγματικότητα θα έχει αναδρομικό χαρακτήρα. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να γίνει επίκληση της αντισυνταγματικότητας των διατάξεων αυτών για τη θεμελίωση αποζημιωτικών αξιώσεων άλλων συνταξιούχων, που αφορούν

αντισυνταγματικές τις εκεί εφαρμοζόμενες διατάξεις, πλην όμως όρισε κατ'εξαίρεση, ότι οι συνέπειες της απαγγελλόμενης αντισυνταγματικότητας θα επέλθουν από την δημοσίευση της αποφάσεώς του. **Τούτο σημαίνει ότι όσοι είχαν ασκήσει αγωγές ή άλλα ένδικα βοηθήματα μέχρι την δημοσίευση της αποφάσεως του ΣτΕ, μπορούσαν να επικαλεσθούν την κηρυχθείσα αντισυνταγματικότητα και να διεκδικήσουν τις οικείας αξιώσεις τους για το χρονικό διάστημα πριν την δημοσίευση της αποφάσεως του ΣτΕ (αναδρομικά δηλαδή), ενώ αντίθετα όσοι ασκούσαν αγωγές μετά την δημοσίευση της αποφάσεως του ΣτΕ απαγορευόταν να επικαλεσθούν την αντισυνταγματικότητα των οικείων διατάξεων, εγείροντας αξιώσεις για το χρονικό διάστημα πριν την δημοσίευσή της.**

γ. Συναφώς, λαμβάνοντας υπόψη την εξαιρετική αυτή νομολογία που έχει διαμορφωθεί σε υποθέσεις με έντονο δημοσιονομικό ενδιαφέρον, καθώς και το σύντομο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μέχρι την εκδίκαση της υποθέσεως από την Ολομέλεια του ΣτΕ την 1.2.2019, **η πλήρης δικαστική κατοχύρωση ενδιαφερομένου για διεκδίκηση των καταργηθέντων επιδομάτων εορτών και αδειάς, συνίσταται στην άσκηση αγωγής μέχρι τον χρόνο δημοσιεύσεως της αποφάσεως της Ολομελείας.** Ο χρόνος αυτός εκτιμάται ότι θα είναι αρκετά σύντομος, εάν εκδικαστεί η υπόθεση την 1.2.2019 και ως εκ τούτου, **για λόγους απόλυτης ασφαλείας οι σχετικές αγωγές των ενδιαφερομένων θα πρέπει να έχουν ασκηθεί μέχρι τις 15 Μαρτίου 2019 (το αργότερο μέχρι τέλη Μαρτίου 2019).** Το δίμηνο αυτό είναι αρκετά σύντομο για να δημοσιευθεί απόφαση Ολομελείας του ΣτΕ, αλλά λαμβάνοντας υπόψη την μείζονα σημασία της υποθέσεως και το έντονο ενδιαφέρον της κοινής γνώμης, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ότι η απόφαση μπορεί να δημοσιευθεί τόσο γρήγορα (εφόσον εκδικαστεί πάντως την 1.2.2019). Ως εκ τούτου η πλήρης δικαστική κατοχύρωση ενδιαφερομένου περιλαμβάνει την άσκηση αγωγής μέχρι τις 15 Μαρτίου 2019, το αργότερο τέλη Μαρτίου του 2019.

δ. Θα πρέπει μέχρι την δημοσίευση της αποφάσεως της Ολομελείας να έχουν ασκηθεί αγωγές, **δεδομένου ότι δεν καλύπτονται όσοι έχουν απλώς υποβάλει ΑΠΛΩΣ αιτήσεις για διακοπή της παραγραφής.** Όπως προαναφέρθηκε το Δικαστήριο έχει κρίνει ρητώς ότι την απαγγελλόμενη

περικοπείες, βάσει των εν λόγω διατάξεων, συνταξιοδοτικές παροχές τους, για χρονικά διαστήματα προγενέστερα του χρονικού σημείου δημοσιεύσεως της παρούσης αποφάσεως».

αντισυνταγματικότητα μπορούν να την επικαλεστούν αναδρομικά, ήτοι για το χρονικό διάστημα πριν την δημοσίευση της οικείας αποφάσεώς του, όσοι έχουν ασκήσει «ένδικο βοηθήματα ή μέσα» μέχρι την δημοσίευσή της. **Η άσκηση αιτήσεως για διακοπή της παραγραφής δεν συνιστά ένδικο βοήθημα ή μέσο και ως εκ τούτου δεν θωρακίζει κάποιον σε περίπτωση που το ΣτΕ ορίσει κατ'εξαίρεση ότι η αντισυνταγματικότητα του ν.4093/2012 θα ισχύσει από την δημοσίευση της οικείας αποφάσεώς του.**

ε. Δεν υπάρχει αντικειμενικά κάποιος επιτακτικός λόγος να ασκηθούν αγωγές μέχρι τις 31.1.2019, ήτοι μέχρι την συζήτηση της υποθέσεως στην Ολομέλεια. Καταρχήν όπως εξετέθη όλως εξαιρετικώς το ΣτΕ ορίζει για το μέλλον την επέλευση των συνεπειών απαγγελλόμενης αντισυνταγματικότητας διατάξεων νόμου (και μάλιστα με έντονες μειοψηφίες πολλών μελών του), ενώ σε κάθε περίπτωση ουδέποτε όρισε στην μέχρι πρότινος νομολογία του, ότι η αντισυνταγματικότητα μισθολογικών ή συνταξιοδοτικών περικοπών ανατρέχει στον χρόνο εκδικάσεως της οικείας υποθέσεως από την Ολομέλειά του. Μόνο στην περίπτωση του συστήματος καθορισμού των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων, όρισε το ΣτΕ ότι η ακύρωση της οικείας υπουργικής αποφάσεως ανατρέχει στον αρχικό χρόνο της πρώτης συζητήσεως της υποθέσεως από το Δικαστήριο, αλλά η απόφαση αυτή είναι μεμονωμένη και δεν αφορούσε δημοσιονομικά μέτρα. Ως εκ τούτου, κανένας αποχρών λόγος δεν συντρέχει για άμεση άσκηση αγωγών μέχρι τις 31.1.2019, ήτοι μέχρι την εκδίκαση της υποθέσεως από την Ολομέλεια του ΣτΕ, αφού το εν λόγω χρονικό σημείο, ενόψει της υφιστάμενης νομολογίας του ΣτΕ, δεν στηρίζεται σε κάποια δικαστική απόφαση.

3. Ως προς το ζήτημα της παραγραφής και του απώτατου χρονικού διαστήματος εγέρσεως αγωγών από τους ενδιαφερόμενους.

α. Καταρχήν, η παραγραφή εγέρσεως αγωγής για τα επιδόματα δώρων και Χριστουγέννων είναι διετής και γεννάται από την καταβολή της πρώτης μισθοδοσίας στην οποία εφαρμόστηκε η περικοπή. Ως εκ τούτου, καταρχήν οι αξιώσεις ετών 2013-2015 (ενδεχομένως και το δώρο Πάσχα του 2016) έχουν υποπέσει σε παραγραφή, δεδομένου ότι μέχρι τέλος του 2015, το αργότερο εντός του πρώτου εξαμήνου του 2016, έπρεπε να έχουν ασκηθεί οι σχετικές αγωγές. Για τα λοιπά έτη (και συγκεκριμένα δώρο Χριστουγέννων 2016, δώρα 2017, δώρα 2018), η παραγραφή έληγε τέλος του 2018. Ως εκ τούτου, με την άσκηση των αιτήσεων για διακοπή της παραγραφής, η διεκδίκηση των

συγκεκριμένων ετών και αξιώσεων έχει παγώσει για ένα εξάμηνο από τον χρόνο καταθέσεως των οικείων αιτήσεων. Με την πάροδο του εξαμήνου, αυτού, γεννάται νέα διετία εντός της οποίας οποτεδήποτε μπορούν να εγερθούν οι σχετικές αγωγές.

β. Λόγω εν τούτοις της σημειωθήσας εξελίξεως, ήτοι της εκδόσεως των αποφάσεων του Στ' Τμήματος του ΣτΕ και της παραπομπής του ζητήματος της συνταγματικότητας του ν.4093/2012 στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, η οποία μάλιστα δικάζει σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα (1.2.2019) και με δεδομένο ότι υπάρχει το ενδεχόμενο, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, να ισχύσει η κηρυχθησόμενη αντισυνταγματικότητα όχι αναδρομικά, αλλά από τον χρόνο δημοσιεύσεως της αποφάσεως της Ολομελείας, παρατηρούνται τα εξής:

Οι σχετικές αγωγές θα πρέπει να ασκηθούν εντός του επόμενου χρονικού διαστήματος και με ασφαλέστερο απώτατο χρόνο καταθέσεως τούτων, τα μέσα-τέλη Μαρτίου 2019, δεδομένου ότι το Δικαστήριο θα χρειασθεί σίγουρα δύο μήνες για να δημοσιεύσει την απόφασή του. Ως εκ τούτου, για να αποσοβηθεί τυχόν κίνδυνος να μην έχουν ασκηθεί αγωγές μέχρι την δημοσίευση της αποφάσεως της Ολομελείας του ΣτΕ (που μπορεί να συνιστά το χρονικό σημείο ενάρξεως ισχύος των αποτελεσμάτων της κηρυχθησόμενης αντισυνταγματικότητας του ν.4093/2012), θα πρέπει το αργότερο μέχρι τέλη Μαρτίου τούτες να ασκηθούν από τους ενδιαφερόμενους.

γ. Σε κάθε περίπτωση εν τούτοις πρέπει να παρατηρηθεί ότι εφόσον εγερθούν οι αγωγές από τους ενδιαφερομένους, **θα πρέπει να διεκδικηθούν-ανεξαρτήτως διετούς παραγραφής- όλα τα δώρα όλων των ετών (από 1.1.2013) για τους εξής επιμέρους λόγους:**

αα) Διότι, η νομολογία κυμαίνεται σε σχέση με την συνταγματικότητα της ρυθμίσεως του άρθρου 143 περ.β' ΚΔΛ, που προβλέπει μικρότερη προθεσμία για την παραγραφή αξιώσεων από μισθολογικές παροχές, των υπηρετούντων στο Δημόσιο. Η σχετική ΑΕΔ 25/2012 που επέλυσε το ζήτημα λόγω αντίθετων αποφάσεων του ΑΠ και του ΣτΕ, στηρίχθηκε στην οξεία δημοσιονομική κρίση ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΕΚΕΙΝΗΣ. Κρίνεται συνεπώς σκόπιμη, η επαναφορά του ζητήματος, ενόψει των σημερινών δημοσιονομικών δεδομένων, προς ανατροπή της ΑΕΔ 25/2012.

ββ) Διότι, εφόσον έχουν εκδοθεί και αποφάσεις ανώτατων δικαστηρίων που κρίνουν αντισυνταγματικές τις περικοπές, είναι σκόπιμο να έχει ζητηθεί η καταβολή των επιδομάτων όλων των ετών, αφού θα ευδοκίμούσε στην περίπτωση αυτή η επικουρική βάση περί αδικαιολόγητου πλουτισμού για την

καταβολή τους (το δημόσιο κατέστη πλουσιότερο από την μη πληρωμή των δώρων λόγω αντισυνταγματικότητας των διατάξεων).

γγ) Διότι, στην περίπτωση αυτή, και εφόσον υπάρχουν δικαστικές αποφάσεις ανώτατων δικαστηρίων που κρίνουν αντισυνταγματικές τις οικείες διατάξεις, πρόσθετη νομική βάση για την διεκδίκηση των δώρων όλων των ετών θα συνιστούσε και η υποχρέωση της διοικήσεως να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις, υποχρέωση που θα παραβιαζόταν αν δεν ικανοποιούνταν οι υπηρετούντες υπάλληλοι με αναδρομική καταβολή των αντισυνταγματικώς καταργηθέντων δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα. Στο πλαίσιο αυτό, θα υπάρχει πάντα και η πρόσθετη νομική βάση της αγωγής αποζημιώσεως κατ'άρθρο 105 επ.ΕισΑΝΑΚ, η παραγραφή της οποίας είναι πενταετής.

δ. Οίκοθεν νοείται ότι και μετά την τυχόν δημοσίευση της αποφάσεως της Ολομελείας του ΣτΕ (που θα κρίνει αντισυνταγματική την περικοπή επιδομάτων εορτών και αδείας) και για όσο χρόνο το Δημόσιο (μέσω του κοινού νομοθέτη) δεν επαναθεσμοθετεί την χορήγηση των καταργηθέντων επιδομάτων, γεννάται νέα διετής παραγραφή για τις οικείες αξιώσεις (και μέχρι του χρονικού σημείου που θα συμμορφωθεί πλήρως το Δημόσιο με την δικαστική απόφαση).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Είναι σαφές από το σκεπτικό των αποφάσεων του ΣΤ' Τμήματος του ΣτΕ, ότι η αντισυνταγματικότητα της καταργήσεως των επιδομάτων εορτών και αδείας δεν αφορά μόνον τους ενάγοντες-προσφεύγοντες δικαστικούς υπαλλήλους που ήταν διάδικοι των αντίστοιχων υποθέσεων επί των οποίων εκδόθηκαν οι κρίσιμες αποφάσεις, αλλά αφορά το σύνολο των υπηρετούντων στο Δημόσιο, τους ΟΤΑ, τα ΝΠΔΔ και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Ως εκ τούτου, δύνανται όλοι οι υπηρετούντες στο Δημόσιο, σε ΟΤΑ και ΝΠΔΔ να προβούν πλέον σε άσκηση αγωγών για διεκδίκηση των επιδομάτων εορτών και αδείας.

2. Το ΣτΕ, κατ'εξαίρεση του κανόνα περί αναδρομικής κηρύξεως ως αντισυνταγματικώς διατάξεων νόμου, έχει ορίσει, σε υποθέσεις με έντονο δημοσιονομικό ενδιαφέρον που αφορούν αόριστο κύκλο προσώπων, ότι η επέλευση των συνεπειών από την απαγγελλόμενη αντισυνταγματικότητα

διατάξεων νόμου δεν θα είναι αναδρομική, αλλά θα αρχίσει να ισχύει από τον χρόνο δημοσίευσής της οικείας αποφάσεως της Ολομελείας του. Τούτο σημαίνει ότι όσοι έχουν ασκήσει αγωγές ή άλλα ένδικα βοηθήματα μέχρι την δημοσίευση της αποφάσεως του ΣτΕ, μπορούν να επικαλεσθούν την κηρυχθείσα αντισυνταγματικότητα και να διεκδικήσουν τις οικείες αξιώσεις τους για το χρονικό διάστημα πριν την δημοσίευση της αποφάσεως του ΣτΕ (αναδρομικά δηλαδή), ενώ αντίθετα όσοι ασκήσουν αγωγές μετά την δημοσίευση της αποφάσεως του ΣτΕ, απαγορεύεται να επικαλεσθούν την αντισυνταγματικότητα των οικείων διατάξεων, εγείροντας αξιώσεις για το χρονικό διάστημα πριν την δημοσίευσή της.

Ως εκ τούτου και με δεδομένο ότι αυτή η εξαιρετική δικονομική δυνατότητα μπορεί να αξιοποιηθεί από το Δικαστήριο για δημοσιονομικούς λόγους και στην επικείμενη δίκη της 1.2.2019 **ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΑΠΟΛΥΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ:**

Οι αγωγές των ενδιαφερομένων θα πρέπει να έχουν ασκηθεί μέχρι τις 15 Μαρτίου 2019 (το αργότερο μέχρι τέλη Μαρτίου 2019), χρόνος που εκτιμάται ότι θα απαιτηθεί για να δημοσιευθεί η σχετική απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ. Στην περίπτωση αυτή, δεν καλύπτει κάποιον η απλή υποβολής αιτήσεως για διακοπή της παραγραφής.

3. Σε κάθε περίπτωση, στις αγωγές αυτές θα πρέπει να διεκδικηθούν ανεξαρτήτως διετούς παραγραφής- όλα τα δώρα όλων των ετών από 1.1.2013 και εφεξής, σύμφωνα με το σκεπτικό που προαναφέρθηκε.

Αθήνα, 21.1.2019

Η γνωμοδοτούσα

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ - MJuris Oxford
ΗΡΩΔΟΤΟΥ 17 ΑΘΗΝΑ Τ.Κ. 106 74
ΑΦΜ: 140353663 - ΔΟΥ: Δ' ΑΘΗΝΩΝ
Α.Μ. ΔΣΑ: 33498
ΤΗΛ/ΝΑ: 210 7228055
e-mail: m.panagopoulou@mplawoffice.gr

ΠΑΝΑΤΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑΝΝΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ - ΜΕΛΕΤΕΣ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΕΚΤΕΛΕΣ
ΑΔΜΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ
Α.Μ. 122/2008
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 210 7586000 - 7586001
FAX: 210 7586002